

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 11. septembra 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Zásady práva Únie – Procesná autonómia – Zásady ekvivalencie a efektivity – Zásada právnej istoty – Právna sila rozhodnutej veci – Vrátanie daní vybraných členskými štátmi v rozpore s právom Únie – Právoplatné súdne rozhodnutie, ktorým sa ukladá povinnosť zaplatiť daň nezlučiteľnú s právom Únie – Návrh na obnovu konania týkajúci sa tohto súdneho rozhodnutia – Lehota na podanie tohto návrhu“

Vo veci C-676/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Curtea de Apel Ploiești (Odvolací súd Ploješť, Rumunsko) z 5. októbra 2017 a doručený Súdnemu dvoru 1. decembra 2017, ktorý súvisí s konaním:

Oana Mădălina Călin

proti

Directia Regională a Finanțelor Publice Ploiești – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Dâmbovița,

Statul Român, – Ministerul Finanțelor Publice,

Administrația Fondului pentru Mediu,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras, sudcovia K. Jürimäe (spravodajkyňa), D. Šváby, S. Rodin a N. Piçarra,

generálny advokát: M. Bobek,

tajomník: R. Șereș, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. novembra 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- rumunská vláda, v zastúpení: pôvodne R.-H. Radu, C.-M. Florescu a R. I. Hațeganu, splnomocnení zástupcovia, neskôr C.-R. Canțar, C.-M. Florescu a R. I. Hațeganu, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: A. Armenia a C. Perrin, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: rumunčina.

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. februára 2019,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 3 ZEÚ, článku 110 ZFEÚ, článkov 17, 20, 21 a 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj zásad lojálnej spolupráce, ekvivalencie, efektivity a právnej istoty.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú pani Oana Mădălina Călinová na jednej strane a Direcția Generală a Finanțelor Publice Ploiești – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Dâmbovița (Regionálne generálne riaditeľstvo pre verejné financie Ploješť – župná správa pre verejné financie Dâmbovița, Rumunsko), Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice (rumunské ministerstvo financií) a Administrația Fondului pentru Mediu (Správa Fondu životného prostredia, Rumunsko) na druhej strane vo veci návrhu na obnovu konania týkajúceho sa právoplatného súdneho rozhodnutia, ktorým bol z dôvodu uplynutia lehoty vyhlásený za neprípustný návrh na obnovu konania podaný v súvislosti s iným právoplatným súdnym rozhodnutím, ktorým bola pani Călinovej uložená povinnosť zaplatiť environmentálnu daň, o ktorej bolo neskôr rozhodnuté, že je nezlučiteľná s právom Únie.

Právny rámec

- 3 Článok 21 Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (zákon č. 554/2004 o správnom súdnom konaní) z 2. decembra 2004 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 1154 zo 7. decembra 2004), nazvaný „Mimoriadne opravné prostriedky“, stanovoval:

„1. Proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam orgánov správneho súdnictva, možno podať opravné prostriedky stanovené Občianskym súdnym poriadkom.

2. Dôvodom obnovy konania, okrem dôvodov uvedených v Občianskom súdnom poriadku, je vyhlásenie právoplatného a záväzného rozsudku v rozpore so zásadou prednosti práva [Únie] stanovenou v článku 148 ods. 2 v spojení s článkom 20 ods. 2 Ústavy Rumunska v znení neskorších predpisov. Návrh na obnovu konania sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia, ku ktorému dochádza odchylné od pravidla zakotveného v článku 17 ods. 3, na riadne odôvodnenú žiadosť dotknutej osoby do 15 dní odo dňa vyhlásenia rozsudku. O návrhu na obnovu konania sa rozhodne bezodkladne a prednostne, konkrétne v lehote nie dlhšej ako 60 dní odo dňa jeho podania.“

- 4 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že článok 21 ods. 2 druhá veta zákona č. 554/2004 bol vyhlásený za protiústavný nálezom Curtea Constituțională (Ústavný súd, Rumunsko) z 9. decembra 2010.
- 5 Vnútroštátny súd v podstate uvádza, že len prvá a tretia veta článku 21 ods. 2 zákona č. 554/2004 sú naďalej v účinnosti. Druhá veta tohto ustanovenia týkajúca sa lehoty na podanie návrhu na obnovu konania už však nie je účinná.
- 6 Rozsudkom č. 45/2016 z 12. decembra 2016, uverejneným v *Monitorul Oficial al României* 23. mája 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko) rozhodol, že lehota na podanie návrhu na obnovu konania na základe článku 21 ods. 2 zákona č. 554/2004 je jeden mesiac a začína plynúť odo dňa doručenia právoplatného rozhodnutia, ktoré je predmetom obnovy konania.

7 Článok 509 Codul de procedură civilă (Občiansky súdny poriadok), nazvaný „Predmet a dôvody obnovy konania“, v odseku 1 stanovuje:

„1. O obnovu konania v prípade rozhodnutia vydaného vo veci, alebo ktorý sa týka veci samej, možno požiadať, ak:

...

(11) po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku rozhodol Curtea Constituțională [Ústavný súd, Rumunsko] o námietke, ktorá bola vznesená v uvedenej veci, a vyhlásil, že ustanovenie, ktorého sa predmetná námietka týka, je protiústavné.“

8 Článok 511 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku s názvom „Lehota na podanie“ stanovuje:

„Pokiaľ ide o dôvody uvedené v článku 509 ods. 1 bodoch 10 a 11, lehota je tri mesiace odo dňa uverejnenia rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva alebo rozhodnutia Curtea Constituțională [Ústavný súd] v *Monitorul Oficial al României*, časti 1“.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

9 Dňa 12. apríla 2013 pani Călinová, rumunská štátna príslušníčka, kúpila ojazdené motorové vozidlo pochádzajúce z Nemecka. Serviciul Public Comunitar Regim Permisi de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor Târgoviște (verejný orgán pre vodičské preukazy a evidenciu vozidiel Târgoviște, Rumunsko) podmienil registráciu tohto vozidla v Rumunsku zaplatením environmentálnej dane pre motorové vozidlá vo výške 968 rumunských lei (RON) (približne 207 eur). Pani Călinová zaplatila túto sumu.

10 Pani Călinová podala na Tribunalul Dâmbovița – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (súd v Dâmbovițe, druhý občianskoprávny senát pre správne a daňové spory, Rumunsko) návrh na vrátenie tejto sumy z dôvodu, že uloženie takejto environmentálnej dane je nezlučiteľné s právom Únie.

11 Rozsudkom z 15. mája 2014 tento súd návrh zamietol.

12 Dňa 28. apríla 2015 podala pani Călinová na uvedenom súde prvý návrh na obnovu konania proti tomuto rozsudku s odvolaním sa na rozsudok zo 14. apríla 2015, Manea (C-76/14, EU:C:2015:216), v ktorom Súdny dvor konštatoval, že táto environmentálna daň bola stanovená v rozpore s právom Únie. Tento návrh na obnovu konania bol zamietnutý rozsudkom zo 16. júna 2015.

13 Dňa 17. augusta 2016 podala pani Călinová na Tribunalul Dâmbovița – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (súd v Dâmbovițe, druhý občianskoprávny senát pre správne a daňové spory) druhý návrh na obnovu konania proti rozsudku z 15. mája 2014. Tento návrh na obnovu konania sa opiera o rozsudok z 9. júna 2016, Budișan (C-586/14, EU:C:2016:421), ako aj o článok 21 ods. 2 zákona č. 554/2004, ktorý mal umožňovať obnovu konania týkajúcu sa právoplatných rozsudkov vydaných v rozpore s právom Únie. Rozsudkom z 11. októbra 2016 uvedený súd vyhovel tomuto návrhu na obnovu konania a nariadil vrátenie environmentálnej dane spolu s úrokmi.

14 Regionálne generálne riaditeľstvo verejných financií Plojești – župná správa verejných financií v Dâmbovițe podalo odvolanie proti tomuto rozsudku na Curtea de Apel Plojești (Odvolací súd Plojești, Rumunsko).

- 15 Rozsudkom zo 16. januára 2017 tento súd zrušil rozsudok Tribunalul Dâmbovița – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal (súd v Dâmbovițe, druhý občianskoprávny senát pre správne a daňové spory) z 11. októbra 2016, pričom konštatoval, že druhý návrh na obnovu konania bol podaný po uplynutí lehoty jedného mesiaca, ktorá začína plynúť odo dňa doručenia právoplatného rozhodnutia, ktoré je predmetom obnovy konania. Táto lehota, ktorá vyplýva z rozsudku č. 45/2016, je záväzná pre všetky rumunské sudy od okamihu uverejnenia tohto rozsudku v *Monitorul Oficial al României*. Rozsudok napadnutý obnovou však bol pani Călineovej doručený 26. mája 2014, zatiaľ čo návrh na obnovu konania bol podaný 17. augusta 2016.
- 16 Predmetom sporu vo veci samej je návrh na obnovu konania týkajúci sa rozsudku zo 16. januára 2017, ktorý podala pani Călinová na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Tento návrh sa po prvé zakladá na porušení zásady zákazu retroaktivity zákona, pretože rozsudok z 9. júna 2016, Budișan (C-586/14, EU:C:2016:421), bol vyhlásený po tom, čo sa vnútroštátne rozhodnutie napadnuté obnovou stalo právoplatné. Uvedený návrh sa po druhé zakladá na tvrdení, že Curtea de Apel Ploiești (Odvolací súd Ploješť) porušil zásadu lojálnej spolupráce zaručenú v článku 4 ods. 3 ZFEÚ.
- 17 Za týchto okolností vnútroštátny súd vyjadruje pochybnosti o zlučiteľnosti rozsudku č. 45/2016 so zásadou právnej istoty a zásadou lojálnej spolupráce, ako aj so zásadami ekvivalencie a efektivity.
- 18 V tejto súvislosti vnútroštátny súd zdôrazňuje, že okolnosti sporu vo veci samej sa odlišujú od okolností veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok zo 6. októbra 2015, Târșia (C-69/14, EU:C:2015:662), v ktorom Súdny dvor konštatoval, že právo Únie nebráni tomu, že nedôjde k obnove konania v súvislosti s právoplatným súdnym rozhodnutím, ak sa toto rozhodnutie ukáže byť nezlučiteľné s výkladom práva Únie. Vnútroštátny súd totiž tvrdí, že na rozdiel od uvedenej veci existuje vo veci samej možnosť dosiahnuť obnovu konania týkajúcu sa právoplatného vnútroštátneho súdneho rozhodnutia, ktoré bolo vydané v rozpore s právom Únie.
- 19 Tento súd pripomína, že v prípade neexistencie právnej úpravy Únie v oblasti vrátenia neoprávnene vybratých daní prináleží každému členskému štátu na základe zásady procesnej autonómie upraviť procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré daňovníkom vyplývajú z práva Únie. Tieto procesné pravidlá by však mali vždy byť v súlade so zásadou lojálnej spolupráce, zásadami ekvivalencie a efektivity, ako aj so zásadou právnej istoty.
- 20 V prejednávanej veci článok 21 ods. 2 zákona č. 554/2004 nestanovuje žiadnu lehotu na podanie návrhu na obnovu konania, pričom takáto lehota vyplýva len z rozsudku č. 45/2016.
- 21 Vnútroštátny súd však tvrdí, že uplatnenie uvedenej lehoty by znemožnilo vrátenie dane vybratej v rozpore s právom Únie pani Călineovej. Pani Călinová by totiž nedisponovala nijakým iným vnútroštátnym procesným prostriedkom na dosiahnutie vrátenia tejto dane.
- 22 Za týchto podmienok vnútroštátny súd rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Možno článok 4 ods. 3 ZEÚ, ktorý zakotvuje zásadu lojálnej spolupráce, články 17, 20, 21 a 47 [Charty], článok 110 ZFEÚ, zásadu právnej istoty a zásady ekvivalencie a efektivity, vyplývajúce zo zásady procesnej autonómie, vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, konkrétne článku 21 ods. 2 [zákona č. 554/2004], ako ho vykladá rozsudok [č. 45/2016], podľa ktorého návrh na obnovu konania na základe článku 21 ods. 2 zákona [č. 554/2004] možno podať v lehote jedného mesiaca odo dňa doručenia právoplatného súdneho rozhodnutia napadnutého obnovou?“

O prejudiciálnej otázke

- 23 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má právo Únie, najmä zásady ekvivalencie a efektivity, vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnemu ustanoveniu, ako ho vykladá rozsudok vnútroštátneho súdu, ktorý stanovuje prekluzívnu lehotu jedného mesiaca na podanie návrhu na obnovu konania týkajúceho sa právoplatného súdneho rozhodnutia vydaného v rozpore s právom Únie, ktorá začína plynúť od dňa doručenia rozhodnutia napadnutého obnovou.
- 24 Na úvod treba uviesť, že zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že pani Călinová bola povinná zaplatiť environmentálnu daň za motorové vozidlá, zatiaľ čo v rozsudku z 9. júna 2016, *Bușian* (C-586/14, EU:C:2016:421), Súdny dvor v podstate rozhodol, že článok 110 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej dani, akou je environmentálna daň.
- 25 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že právo na vrátenie daní vybratých členskými štátmi v rozpore s právom Únie je následkom a súčasťou práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci priznávajú ustanovenia práva Únie zakazujúce takéto dane, ako boli vyložené Súdnym dvorom. Členské štáty sú teda v zásade povinné vrátiť dane, ktoré boli vybraté v rozpore s právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. novembra 1983, *San Giorgio*, 199/82, EU:C:1983:318, bod 12; z 19. júla 2012, *Littlewoods Retail a i.*, C-591/10, EU:C:2012:478, bod 24, ako aj zo 6. októbra 2015, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 24).
- 26 Je však potrebné pripomenúť význam zásady právnej sily rozhodnutej veci tak v právnom poriadku Únie, ako aj vo vnútroštátnych právnych poriadkoch. Aby bolo možné zabezpečiť tak stabilitu práva a právnych vzťahov, ako aj riadny výkon spravodlivosti, je totiž dôležité, aby nebolo možné napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré sa stali právoplatnými po vyčerpaní dostupných opravných prostriedkov alebo po uplynutí lehôt stanovených pre tieto opravné prostriedky (rozsudky z 10. júla 2014, *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 58; zo 6. októbra 2015, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 28, a z 29. júla 2019, *Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe*, C-620/17, EU:C:2019:630, bod 54).
- 27 Právo Únie teda vnútroštátnemu súdu neukladá povinnosť neuplatniť vnútroštátne procesné normy, na základe ktorých nadobúda súdne rozhodnutie právoplatnosť, napriek tomu, že by sa tým umožnila náprava vnútroštátnej situácie nezlučiteľnej s týmto právom (rozsudky z 10. júla 2014, *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 59; zo 6. októbra 2015, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 29, a z 29. júla 2019, *Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe*, C-620/17, EU:C:2019:630, bod 55).
- 28 Bolo totiž rozhodnuté, že právo Únie nevyžaduje, aby vnútroštátny súdny orgán pri zohľadnení výkladu príslušného ustanovenia tohto práva, ktorý prijal Súdny dvor, musel v zásade prehodnotiť svoje rozhodnutie, ktoré má právnu silu rozhodnutej veci (rozsudky z 10. júla 2014, *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 60; zo 6. októbra 2015, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 38, a z 29. júla 2019, *Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe*, C-620/17, EU:C:2019:630, bod 56).
- 29 Naproti tomu, ak uplatniteľné vnútroštátne procesné normy upravujú možnosť vnútroštátneho súdu za určitých podmienok prejednať svoje rozhodnutie, ktoré má právnu silu rozhodnutej veci, aby sa dosiahol súlad situácie vyplývajúcej z tohto rozhodnutia s vnútroštátnym právom, táto možnosť sa v súlade so zásadami ekvivalencie a efektivity musí uplatniť, ak sú splnené tieto podmienky, na obnovenie súladu tejto situácie s právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. júla 2014, *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, bod 62; zo 6. októbra 2015, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 30, a z 29. júla 2019, *Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe*, C-620/17, EU:C:2019:630, bod 60).

- 30 V súlade so zásadou lojálnej spolupráce zakotvenou v článku 4 ods. 3 ZEÚ procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, totiž nemôžu byť nepriaznivejšie ako procesné podmienky týkajúce sa podobných žalôb vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie (zásada efektivity) (rozsudok z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 22 a citovaná judikatúra).
- 31 Dodržiavanie uvedených požiadaviek sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie predmetných ustanovení v celom konaní, na priebeh uvedeného konania a osobitosti týchto ustanovení na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov (rozsudky z 27. júna 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, bod 38 a citová judikatúra, ako aj z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 24).
- 32 V prejednávanej veci zo skutočností, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že rumunské právo ponúka opravný prostriedok, na základe ktorého možno podať návrh na obnovu konania v prípade právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré sú v rozpore s právom Únie. Z informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, vyplýva, že na tento návrh na obnovu konania sa vzťahuje lehota jedného mesiaca, ktorá začína plynúť odo dňa doručenia súdneho rozhodnutia, v súvislosti s ktorým bol podaný návrh na obnovu konania. Uvedená lehota vyplývala z rozsudku č. 45/2016, ktorý sa týkal výkladu a uplatnenia článku 21 ods. 2 zákona č. 554/2004.
- 33 Preto je potrebné preskúmať, či je takáto lehota zlučiteľná so zásadami ekvivalencie a efektivity.

O zásade ekvivalencie

- 34 Ako bolo pripomenuté v bode 30 tohto rozsudku, zásada ekvivalencie bráni tomu, aby členský štát stanovil nepriaznivejšie procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, ako sú procesné podmienky týkajúce sa podobných žalôb vnútroštátnej povahy.
- 35 Treba teda overiť, či sa návrh na obnovu konania, o aký ide vo veci samej, môže považovať za podobný žalobe založenej na porušení vnútroštátneho práva, pričom je potrebné zohľadniť predmet, dôvod a základné prvky týchto žalôb (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. júna 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, bod 39, a z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 27).
- 36 V tejto súvislosti, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 55 svojich návrhov, vnútroštátny súd v odôvodnení svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania nespomína existenciu návrhu na obnovu konania založeného na porušení vnútroštátneho práva, ktoré možno považovať za podobné návrhu, o aký ide vo veci samej.
- 37 Komisia naproti tomu tvrdí, že vzhľadom na to, že návrh na obnovu konania týkajúci sa právoplatného súdneho rozhodnutia, ktorým bolo porušené právo Únie, stanovený v článku 21 ods. 2 zákona č. 554/2004, je podobný návrhu, ktorý stanovuje článok 509 ods. 1 bod 11 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý upravuje možnosť podať návrh na obnovu konania týkajúci sa súdneho rozhodnutia, ak Curtea Constituțională (Ústavný súd) po tom, čo sa rozhodnutie stalo právoplatným, rozhodol o námietke protiústavnosti vznesenej v tejto veci a vyhlásil ustanovenie, na ktoré sa vzťahuje táto výnimka, za protiústavné.
- 38 Komisia sa však domnieva, že zásada ekvivalencie je v prejednávanej veci porušená, pretože procesné podmienky uplatniteľné na opravné prostriedky založené na článku 509 ods. 1 bode 11 Občianskeho súdneho poriadku sú priaznivejšie ako tie, ktoré sa uplatňujú na návrhy na obnovu konania podané na základe článku 21 ods. 2 zákona č. 554/2004. Komisia totiž zastáva názor, že zatiaľ čo prvý opravný prostriedok možno podať v lehote troch mesiacov odo dňa uverejnenia rozsudku Curtea

Constițuțională (Ústavny súd), ktorým sa konštatuje protiústavnosť vnútroštátneho ustanovenia, druhý opravný prostriedok musí byť podaný v lehote jedného mesiaca odo dňa doručenia rozhodnutia, ktorého sa návrh na obnovu konania týka.

- 39 Ako však uviedol generálny advokát v bodoch 71 a 77 svojich návrhov, v rámci článku 509 ods. 1 bodu 11 Občianskeho súdneho poriadku nález Curtea Constițuțională (Ústavny súd), ktorým sa konštatuje protiústavnosť vnútroštátneho ustanovenia, umožňuje prehodnotiť výlučne právoplatné súdne rozhodnutie prijaté v rámci konania, v priebehu ktorého účastníci konania vzniesli námietku protiústavnosti vnútroštátneho ustanovenia, zatiaľ čo článok 21 ods. 2 zákona č. 554/2004 umožňuje prehodnotiť akékoľvek právoplatné súdne rozhodnutie vydané v rozpore s právom Únie.
- 40 Vzhľadom na to, že v súvislosti s týmto posledným uvedeným bodom chýba spresnenie, Súdny dvor sa nevie vyjadriť k existencii alebo neexistencii podobnosti medzi opravným prostriedkom stanoveným v článku 21 ods. 2 zákona č. 554/2004 a opravným prostriedkom uvedeným v článku 509 ods. 1 bode 11 Občianskeho súdneho poriadku, a teda ani k tomu, či požiadavky vyplývajúce zo zásady ekvivalencie sú v prejednávanej veci splnené.
- 41 Vnútroštátnemu súdu preto prináleží, aby overil dodržanie zásady ekvivalencie vo veci samej s prihliadnutím na judikatúru citovanú v bode 30 tohto rozsudku, pričom treba pripomenúť, že tento súd má možnosť podať nový návrh na začatie prejudiciálneho konania, keď bude môcť Súdnemu dvoru poskytnúť všetky informácie, ktoré mu umožnia rozhodnúť o otázke, či bola dodržaná zásada ekvivalencie (pozri v tomto zmysle uznesenie z 12. mája 2016, Security Service a i., C-692/15 až C-694/15, EU:C:2016:344, bod 30, ako aj citovanú judikatúru).

O zásade efektivity

- 42 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa musí každý prípad, v ktorom vzniká otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie znemožňuje, alebo príliš sťažuje uplatňovanie práva Únie, preskúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v rámci celého konania, na priebeh tohto konania a jeho osobitosti na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov. Za týchto okolností treba prípadne zohľadniť najmä ochranu práva na obranu, zásadu právnej istoty a riadny priebeh konania (rozsudky zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 49; z 22. februára 2018, INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, bod 44, ako aj z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 49).
- 43 Konkrétnejšie, pokiaľ ide o prekluzívne lehoty, Súdny dvor rozhodol, že v záujme právnej istoty je stanovenie primeraných lehôt, pri nedodržaní ktorých dôjde k preklúzii, zlučiteľné so zásadou efektívnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. decembra 1976, Rewe-Zentralfinanz a Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, bod 5; z 10. júla 1997, Palmisani, C-261/95, EU:C:1997:351, bod 28; z 29. októbra 2015, BBVA, C-8/14, EU:C:2015:731, bod 28, ako aj z 22. februára 2018, INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, bod 47).
- 44 V prejednávanej veci, ako vyplýva zo skutočností uvedených v spise, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, Curtea de Apel Ploiești (Odvolací súd Ploješť) v súlade s rozsudkom č. 45/2016 konštatoval, že druhý návrh na obnovu konania, ktorý podala pani Călinová, bol podaný oneskorene. Podľa tohto rozsudku lehota na podanie návrhu na obnovu konania bola jeden mesiac od doručenia rozsudku z 15. mája 2014 pani Călineovej, ktoré bolo napadnuté obnovou.
- 45 Treba teda overiť primeranosť takejto lehoty, po uplynutí ktorej už nemôže osoba podliehajúca súdnej právomoci podať návrh na obnovu konania týkajúci sa právoplatného súdneho rozhodnutia vydaného v rozpore s právom Únie.

- 46 V tejto súvislosti treba konštatovať, že jednomesačnú lehotu na podanie takéhoto návrhu na obnovu konania týkajúceho sa právoplatného súdneho rozhodnutia, ktorý je podľa názvu článku 21 zákona č. 554/2004 opravným prostriedkom „mimoriadnej“ povahy, nemožno samu osebe spochybníť.
- 47 Prekluzívna lehota na podanie návrhu na obnovu konania je totiž primeraná v rozsahu, v akom umožňuje osobe podliehajúcej súdnej právomoci posúdiť, či existujú dôvody na preskúmanie právoplatného súdneho rozhodnutia a v prípade potreby pripraviť návrh na obnovu konania týkajúci sa tohto rozhodnutia. V tejto súvislosti treba uviesť, že v prejednávanej veci sa nikde neuvádzalo, že lehota jedného mesiaca stanovená na tieto účely bola neprimeraná (pozri analogicky rozsudok zo 6. októbra 2009, *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 44).
- 48 Okrem toho treba spresniť, že lehota na podanie návrhu na obnovu konania, o akú ide vo veci samej, začína plynúť od doručenia dotknutého právoplatného súdneho rozhodnutia účastníkom konania. Účastníci konania sa teda nemôžu nachádzať v situácii, že táto lehota uplynie bez toho, aby sa oboznámili s právoplatným súdnym rozhodnutím (pozri analogicky rozsudok zo 6. októbra 2009, *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 45).
- 49 Za týchto podmienok sa dĺžka lehoty na podanie návrhu na obnovu konania, o akú ide vo veci samej, ako taká nezdá byť takej povahy, že by mohla prakticky znemožniť či nadmerne sťažiť podanie návrhu na obnovu konania týkajúceho sa právoplatného súdneho rozhodnutia.
- 50 Pokiaľ ide o podmienky uplatnenia tejto lehoty, je nutné pripomenúť, že zásada právnej istoty je odvodená zo zásady ochrany legitímnej dôvery a vyžaduje jednak, aby právne pravidlá boli jasné a presné, a jednak aby ich uplatnenie mohli osoby podliehajúce súdnej právomoci predvídať (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. februára 1996, *Duff a i.*, C-63/93, EU:C:1996:51, bod 20; z 10. septembra 2009, *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, bod 46, ako aj z 11. júna 2015, *Berlington Hungary a i.*, C-98/14, EU:C:2015:386, bod 77).
- 51 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania pritom vyplýva, že lehota jedného mesiaca na podanie návrhu na obnovu konania bola stanovená rozsudkom č. 45/2016, ktorá je od jeho uverejnenia v *Monitorul Oficial al României* záväzná pre rumunské súdy. Ako vyplýva z písomných odpovedí účastníkov konania na otázku položenú Súdnym dvorom, tento rozsudok bol síce vyhlásený 12. decembra 2016, v *Monitorul Oficial al României* bol uverejnený až 23. mája 2017.
- 52 Rozsudok č. 45/2016 teda ešte nebol uverejnený v *Monitorul Oficial al României*, keď pani Călinová 17. augusta 2016 podala svoj druhý návrh na obnovu konania.
- 53 Vzhľadom na tieto skutočnosti, s výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, sa zdá, že Curtea de Apel Ploiești (Odvolací súd Ploješť) uplatnil lehotu stanovenú v rozsudku č. 45/2016, keď konštatoval oneskorené podanie druhého návrhu na obnovu konania, ktorý podala pani Călinová, hoci tento rozsudok ešte nebol uverejnený. Okrem toho z informácií, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že v rumunskom práve existovala v čase, keď pani Călinová podala uvedený návrh na obnovu konania, iná lehota na podanie takéhoto návrhu na obnovu konania, ktorú by bolo možné považovať za jasnú, presnú a predvídateľnú v zmysle judikatúry citovanej v bode 50 tohto rozsudku.
- 54 Na pojednávaní však rumunská vláda uviedla, že pred uverejnením rozsudku č. 45/2016 v *Monitorul Oficial al României* uplatňovali rumunské súdy odlišné lehoty na podanie návrhov na obnovu konania založených na článku 21 ods. 2 zákona č. 554/2004, pretože neboli povinné uplatňovať osobitnú lehotu.
- 55 Aj keď sa rumunská vláda týmto tvrdením snaží odôvodniť uplatnenie riešenia vyplývajúceho z rozsudku č. 45/2016 ešte pred jeho uverejnením, je nutné konštatovať, že takáto prax nemôže viesť k jasnému, presnému a predvídateľnému pravidlu týkajúcemu sa lehoty na podanie návrhu na obnovu konania a tým prispieť k dosiahnutiu cieľa právnej istoty.

- 56 Okrem toho vnútroštátny súd, ktorý uviedol, že tým, že Curtea de Apel Ploiești (Odvolací súd Ploješť) uplatnil uvedenú lehotu, sa znemožnilo vrátenia dane vybratej v rozpore s právom Únie pani Călinovej, pretože pani Călinová nedisponovala nijakým iným vnútroštátnym procesným prostriedkom na dosiahnutie vrátenia tejto dane, treba pripomenúť, ako uviedol generálny advokát v bode 103 svojich návrhov, že zásada právnej sily rozhodnutej veci nie je v rozpore s uznaním zásady zodpovednosti štátu za rozhodnutia súdov najvyššieho stupňa (rozsudok z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, bod 40), ako je vnútroštátny súd. Najmä totiž z dôvodu, že porušenie práv vyplývajúcich z práva Únie v dôsledku takého rozhodnutia spravidla nemožno napraviť, nie je možné jednotlivcom odňať možnosť domáhať sa voči štátu zodpovednosti, aby týmto spôsobom získali súdnu ochranu svojich práv (rozsudky z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, bod 34; zo 6. októbra 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 40, ako aj z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 58).
- 57 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať, že:
- právo Únie, najmä zásady ekvivalencie a efektivity, sa majú vykladať v tom zmysle, že v zásade nebránia vnútroštátnemu ustanoveniu, ako ho vykladá rozsudok vnútroštátneho súdu, ktorý stanovuje prekluzívnu lehotu jedného mesiaca na podanie návrhu na obnovu konania týkajúceho sa právoplatného súdneho rozhodnutia vydaného v rozpore s právom Únie, ktorá začína plynúť od dňa doručenia rozhodnutia napadnutého obnovou,
 - zásada efektivity sa však v spojení so zásadou právnej istoty má vykladať v tom zmysle, že za okolností, o aké ide vo veci samej, bráni vnútroštátnemu súdu, aby na účely podania návrhu na obnovu konania týkajúceho sa právoplatného súdneho rozhodnutia uplatnil jednomesačnú prekluzívnu lehotu, ak v čase podania tohto návrhu na obnovu konania nebol rozsudok zavádzajúci uvedenú lehotu ešte uverejnený v *Monitorul Oficial al României*.

O trovách

- 58 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Právo Únie, najmä zásady ekvivalencie a efektivity, sa majú vykladať v tom zmysle, že v zásade nebránia vnútroštátnemu ustanoveniu, ako ho vykladá rozsudok vnútroštátneho súdu, ktorý stanovuje prekluzívnu lehotu jedného mesiaca na podanie návrhu na obnovu konania týkajúceho sa právoplatného súdneho rozhodnutia vydaného v rozpore s právom Únie, ktorá začína plynúť od dňa doručenia rozhodnutia napadnutého obnovou.**
2. **Zásada efektivity sa však v spojení so zásadou právnej istoty má vykladať v tom zmysle, že za okolností, o aké ide vo veci samej, bráni vnútroštátnemu súdu, aby na účely podania návrhu na obnovu konania týkajúceho sa právoplatného súdneho rozhodnutia uplatnil jednomesačnú prekluzívnu lehotu, ak v čase podania tohto návrhu na obnovu konania nebol rozsudok zavádzajúci uvedenú lehotu ešte uverejnený v *Monitorul Oficial al României*.**

Podpisy